Από τον ενδυναμωμένο ασθενή στον βιολογικό πολίτη; Κριτική ανάλυση λόγου σε ομάδες χρόνιων ασθενών με διαβήτη στο Facebook

Δρακομαθιουλάκης Μιχαήλ[1], Θεοδώρου Λήδα[2], Θεοδώρου Μάμας[3], Ζαφειροπούλου Μαρία[4]

[1] RN, BSc Nursing, MSc Health Policy, ALSP(ERC), Εργαστήριο Καθετηριασμών, Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας

[2] PhD Candidate, Cognitive Science Research Group, Queen Mary University of London, UK

[3] PhD, Αναπληρωτής Καθηγητής, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Πολιτική Υγείας και Σχεδιασμός Υπηρεσιών Υγείας» Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

[4] PhD, Αναπληρώτρια Διοικήτρια, Γ.Ν. Πατρών «Άγιος Ανδρέας», Συνεργαζόμενο Ερευνητικό Προσωπικό, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Πολιτική Υγείας και Σχεδιασμός Υπηρεσιών Υγείας», Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εισαγωγή: Η ενδυνάμωση του ασθενή αποτελεί μία έννοια στις επιστήμες υγείας στενά συνδεδεμένη με τη Νοσηλευτική. Οι μεταρρυθμίσεις των συστημάτων υγείας όμως, τόσο εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, όσο και ανεξάρτητα αυτής, εισάγουν νέες έννοιες, όπως αυτήν του βιολογικού πολίτη.

Σκοπός: Να διερευνηθεί η εμφάνιση ή μη νέων ατομικών και συλλογικών διαδικτυακών συμπεριφορών από ασθενείς με διαβήτη στο Ελληνόγλωσσο Facebook.

Μέθοδος: Μεικτή μέθοδος. Περιγραφική στατιστική και ανάλυση χ^2 για προσπέλαση των ποσοτικών δεδομένων. Κριτική ανάλυση λόγου (CDA) για επεξεργασία των ποιοτικών δεδομένων. Χρησιμοποιήθηκαν τα λογισμικά Web Scraper Extension for Google Chrome v.0.2.0.10, IBM SPSS Statistics v.22, και ATLAS.ti for Mac v.1.0.48 (231).

Αποτελέσματα: Βρέθηκαν συνολικά n=62 ομάδες (groups) και σελίδες (pages) από την Ελλάδα και την Κύπρο, εκ των οποίων n_D=23 απευθύνονταν σε ασθενείς με διαβήτη. Εφαρμόζοντας ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια μετά το πέρας της στατιστικής ανάλυσης επιλέχθηκαν 3 ομάδες, οι πλέον δημοφιλείς αναρτήσεις (posts) των οποίων προσεγγίσθηκαν με κριτική ανάλυση λόγου.

Συμπεράσματα: Η προσωπική/ συναισθηματική υποστήριξη είναι ένας βασικός λόγος που οι ασθενείς με διαβήτη προσφεύγουν σε ομάδες στο Facebook, δεν είναι όμως πλέον ούτε ο μόνος, ούτε ο κυριότερος. Εξ αιτίας της οικονομικής κρίσης, αλλά και των δυνατοτήτων επικοινωνίας που παρέχουν τα κοινωνικά μέσα, εμφανίζονται νέες, πιο ενημερωμένες και πιο διεκδικητικές ατομικές συμπεριφορές (βιολογικός πολίτης, ενημερωμένος καταναλωτής υπηρεσιών υγείας), που είναι ίσως περισσότερο συμβατές με ένα μοντέλο οικονομίας αγοράς και νεοφιλελεύθερων ιδεών, διαρρηγνύοντας τις παραδοσιακές σχέσεις αντιπροσώπευσης ασθενή-επαγγελματία υγείας.

Επιπλέον, η οικονομική κρίση και η ανεργία αφενός δημιουργούν νέες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ανασφάλιστοι άνεργοι, χρόνιοι ασθενείς), αφετέρου τους οδηγούν στην αναζήτηση νέων, εναλλακτικών μορφών πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας.